

На данашњи дан 1995. године, четири часа пре истека ултиматума, којим је забрањено бомбардовањем уколико не престану борбе око Сарајева, НАТО авиони су бомбардовали ширу околину Пала.

1803 - Рођен амерички писац и филозоф Ралф Валдо Емерсон, оснивач "Клуба трансценденталиста". Као син пастора прихватио је свештенички позив, али га је доцније напустио. У књигама и предавањима изражавао је пантеистичку љубав према природи. Имао је романтичну визију социјалне правде, етичке исправности и одговорности. Дела: "Природа", "Огледи", "Узорни људи", "Вођ живота", "Друштво и усамљеност", "Поеме".

1804 - Постављена је прва ђумрукана (царинарница) Карађорђевој Србије, на Сави код Остружнице, о чему сведоче записи Петра Јокића, Карађорђевог буљубаше. Датум постављања прве царинарнице нововековне српске државе, прихваћен је као Дан царинске службе Србије.

1810 - У Рио де ла Плати (садашња Аргентина) почела је побуна против шпанског колонијалног режима и власт је преузела привремена влада. Тај дан је доцније прихваћен као Дан независности Аргентине, мада је сувереност формално проглашена тек у јулу 1816.

1856 - Рођен је француски маршал Луј Феликс Франсоа Франше Депере, истакнути војсковођа у Првом светском рату и почасни војвода Српске војске. У јуну 1918. преузео је врховну команду над савезничким снагама на Солунском фронту. Његова је била одлука да српска војска, као најзаинтересованији и најборбенији део савезничких снага на том ратишту, треба прва да крене у пробој фронта. Процена се показала тачном, пошто је српска војска, после заповести за пробој фронта, брзо поразила Бугаре и присилила их на капитулацију, а затим и аустријске и немачке трупе на том потезу, што је било одлучујуће за слом Централних сила и окончање Првог светског рата.

1873 - Умро је Константин Данил, један од највећих српских сликара 19. века, представник српског бидермајера. Стилом и техником близак бечким класицистима, израдио је низ иконостаса, међу којима су најзначајнији у Успенској цркви у Панчеву и у епархијској цркви у Темишвару, као и портрете, мртву природу, композиције. Достигао је право мајсторство као портретиста, испољавајући знатну уметничку снагу и племенитост колорита. Дела: "Госпођа Вајглинг", "Уметникова жена", "Госпођа Тетеша", "Првендар". За ремек дела српског сликарства сматрају се његов "Павле Кенгелац" као и "Свети Архангел Гаврило".

1887 - Рођен је Драгиша Брашован, српски архитекта. По окончању школовања у родном Вршцу студирао је на Техничком факултету у Будимпешти где, после дипломирања 1912. ради у архитектонском атељеу "Тери и Погањ". У Београду је 1920. са М. Секулићем, основао пројектантски атеље "Архитект" а потом пројектантско предузеће "Д. Брашован" 1925. Аутор је бројних репрезентативних здања широм Србије, међу којима су најпознатија: Соколски дом у Зрењанину, 1924; црква у Орловату, 1927; Вила Генчић (данас Музеј Николе Тесле), Београд, 1929; Команда ваздухопловства, Земун, 1935; Палата Дунавске бановине, Нови Сад, 1935 - 1940; Палата Државне штампарије Краљевине Југославије (данас БИГЗ), Београд, 1940. Био је почасни члан Краљевског института британских архитеката од 1953. а за дописног члана САНУ изабран је 1961.

1889 - Рођен је руско амерички конструктор авиона и хеликоптера Игор Иванович Сикорски, један од најзначајнијих пионира авијације. Хеликоптер је конструисао још 1908, а 1913. први је изградио авион с више мотора. Његове велике летелице су га прославиле у Првом светском рату, посебно авион "Иља Муромец" с четири мотора по 55

коњских снага. После бољшевишке револуције емигрирао је у САД, где је наставио да израђује вишемоторне авионе, а изради хеликоптера се вратио 1939, усавршавајући их током Другог светског рата и после њега.

1892 - Рођен је Јосип Броз Тито, дугогодишњи председник Југославије, на чијем челу се налазио 35 година. Тачан датум његовог рођења није познат, али је рођенданом сматран 25. мај 1892, што је прослављано у складу с јаким култом личности који је систематски грађен током његове владавине. Као аустроугарски војни обвезник учествовао је у Првом светском рату, између осталог и на српском фронту. Рањен је и заробљен у Русији 1915. У Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца дошао је крајем 1920. Године 1937. постао је генерални секретар КПЈ, после смењивања и стрељања Милана Горкића. Као вођа КПЈ предводио је у Другом светском рату Партизански покрет (Народноослободилачка војска). Из рата је изашао као легендарни вођа. Осим борбе против окупатора јединице под његовом командом спровеле су комунистичку револуцију, током и након рата. У заносу револуционарне "правде" нестале су десетине хиљада некомуниста, под маском "борбе против сарадника окупатора". Одбио је Стаљинов притисак 1948, након чега је дуго добијао значајну финансијску и војну помоћ од САД. Био је један од оснивача Покрета несврставања, што је у тадашњим међународним околностима имало велики значај. У унутрашњој политици, оставио је устројство које је на крају разорило Југославију - устав из 1974. године.

